

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 366/2016-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Janou Bednárovou, Jakobyho 1680/9, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1998/2000 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti [REDAKOVANÉ] n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 366/2016 z 8. júna 2016 prijal v časti na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ]

(ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Er 1998/2000 (ďalej aj „namietané konanie“).

2. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že od roku 2000 bolo proti nemu ako povinnému vedené namietané exekučné konanie, v ktorom dochádzalo k nečinnosti a zbytočným prietahom, ale aj k neoprávnenému vymáhaniu jeho pohľadávok a k nezákonným rozhodnutiam okresného súdu o zastavení exekúcie, hoci tieto pohľadávky boli ním splatené už v roku 2004.

3. Po opísaní skutkového stavu veci sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že podal okresnému súdu 10. marca 2016 sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní. Predsedníčka okresného súdu podaním zo 6. apríla 2016 uznala jeho sťažnosť za dôvodnú iba v časti týkajúcej sa exekučného konania vedeného pod sp. zn. Er 1998/2000, pričom uviedla, že po vrátení spisu z krajského súdu ju neskôr bližšie prešetrí.

4. Z dôvodov uvedených v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom exekučnom konaní porušené bolo. Žiada ústavný súd, aby prikázal okresnému súdu rozhodnúť v namietanom exekučnom konaní bez zbytočných prietahov. Napokon sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a úhrady trov konania v sume 296,44 €.

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci podaním sp. zn. Spr 3553/2016 z 5. októbra 2016 písomne vyjadrila podpredsedníčka okresného súdu. V podaní okrem iného uviedla:

„Pod sp. zn. Er/1998/2000 sa na tunajšom súde viedlo konanie vo veci exekúcie oprávneného: Sociálna poisťovňa, proti povinnému: [REDAKOVANÉ], pre

vymoženie sumy 484,83 EUR a trov exekúcie (návrh v roku 2000 podal ešte Národný úrad práce, Okresný úrad práce Bratislava IV pozn.)...

Zo správneho registra tunajšieho súdu som zistila, že dňa 07.10.2014 (Spr. 3066/2014) bol postup súdu, na základe podanej sťažnosti, prešetrený v zmysle § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z..., so záverom, že sťažnosť na prietahy súdu v konaní sp. zn. Er/1998/2000 bola dôvodná. Posudzovaným obdobím bolo obdobie do októbra 2014.

Ďalším šetrením v správnom registri som zistila, že dňa 29.06.2016 bol postup súdu, na základe podanej sťažnosti Spr. 2025/2016, opäť prešetrený v zmysle § 62 ods. 1 zákona o súdoch, so záverom, že sťažnosť na prietahy súdu v označenom konaní bola nedôvodná. Posudzovaným obdobím bolo obdobie od októbra 2014.

Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že súd prejavil aktívny postoj za účelom odstránenia prietahov a od prešetrenia veci dňa 07.10.2014 vykonával priebežne úkony smerujúce k skončeniu veci. Podaná sťažnosť zo dňa 16.09.2014, tak bola efektívna a splnila účel.

S poukazom na súdom vykonané úkony v danej veci, mám za to, že vec nie je právne a skutkovo zložitá. Jedná sa o štandardnú exekučnú agendu.

Je pravdou, že činnosť tunajšieho súdu v namietanom konaní do októbra 2014 síce nebola optimálna (keďže došlo aj k obdobiam nečinnosti Okresného súdu Bratislava IV), avšak po podaní sťažnosti podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch predsedovi okresného súdu došlo k náprave. Exekúcia bola uznesením zo dňa 18.09.2014 právoplatne zastavená. Súd po zastavení exekúcie už rozhodoval iba o trovách súdneho exekútora (ktoré neboli zaplatené spolu s vymoženou pohľadávkou) a uznesením zo dňa 17.09.2015 zaviazal povinného na ich zaplatenie vo výške 20,34 eura. V čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu dňa 25.04.2016 sa vec nachádzala na Krajskom súde v Bratislave, ktorý uznesením zo dňa 19.04.2016 odmietol odvolanie povinného (proti uzneseniu, ktorým mu bola uložená povinnosť zaplatiť trovy súdnemu exekútorovi), pričom zakrátko po podaní ústavnej sťažnosti dňa 27.5.2016 nadobudlo toto uznesenie právoplatnosť. Uznesenie o povinnosti povinného zaplatiť trovy súdnemu exekútorovi, tak nadobudlo právoplatnosť ešte dňa 25.09.2015. Súdny exekútor vrátil súdu poverenie dňa 18.05.2016. Exekučné konanie vedené pod sp. zn. Er/1998/2000 je skončené, spis bol daný do archívu tunajšieho súdu dňa 08.07.2016.

Poukazujem na to, že vzniknuté prietahy v predchádzajúcich obdobiach boli zapríčinené najmä z objektívnych príčin v súvislosti vysokým nápadom vecí v príslušnom súdnom oddelení.

Záverom konštatujem, vzhľadom k okolnostiam prípadu (najmä, že k zastaveniu exekúcie došlo hneď potom ako sa súd dozvedel, že došlo k vymoženiu pohľadávky v prospech oprávneného a to približne 18 mesiacov pred podaním ústavnej sťažnosti), že v napadnutom konaní nedošlo k súdnym prietahom, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné. Navrhujem preto, aby Ústavný súd ... rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy... a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. Er/1998/2000, porušené nebolo.

Vzhľadom na zistený stav konania sp. zn. Er/1998/2000, ale zohľadňujúc aj ostatné okolnosti prípadu, ak Ústavný súd... dospeje k záveru, že došlo k porušeniu práva sťažovateľa, považujem priznanie ním žiadanej sumy 5.000 eur za neprimerané (neprimerane vysoko požadované finančné zadostučinenie).“

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu bol chronologický prehľad úkonov v danej veci a spis Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. Er 1998/2000.

«Chronologicky prehľad úkonov v exekučnej veci so. zn. Er/1998/2000.

... Dňa 05.12.2000 doručil súdny exekútor JUDr. [REDAKOVANÉ]... žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie...

Dňa 06.12.2000 súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie ... vykonaním exekúcie poveril exekútora [REDAKOVANÉ]...

Dňa 08.02.2001 doručil súdny exekútor súdu námietky povinného proti exekúcii a trovám exekúcie.

Dňa 14.09.2001 súdny exekútor urgoval rozhodnutie o námietkach.

Dňa 23.01.2002 podal povinný na súde doplnenie námietok proti exekúcii.

Uznesením č.k. Er/1998/00-17 zo dňa 01.08.2003 súd zamietol námietky povinného voči exekúcii a trovám exekúcie.

Dňa 17.09.2003 doručil povinný súdu podanie označené ako „Námietka proti uzneseniu“.

Výzvou z 14.01.2004 súd vyzval povinného, aby podanie doručené súdu dňa 17.09.2003 doplnil v zmysle výzvy súdu.

Dňa 01.03.2004 bol spis zaslaný Ústavnému súdu...

Dňa 09.07.2004 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave predkladacou správou z 02.07.2004.

Uznesením č.k. 5CoE/168/04-29 zo dňa 29.10.2004 Krajský súd... odvolanie povinného odmietol. Spis bol tunajšiemu súdu vrátený dňa 06.12.2004...

Od 01.07.2011 má vec pridelenú ako zákonný sudca [REDAKOVANÉ] z dôvodu odchodu [REDAKOVANÉ] na Krajský súd v Bratislave.

Dňa 27.01.2014 bolo súdu elektronicky doručené podanie, doplnené podaním z 18.02.2014, bez zaručeného elektronického podpisu, ktorým povinný žiadal o zastavenie exekučného konania.

Dňa 11.03.2014 súd vyzval oprávneného, či došlo k vyplateniu zrazených súm zo mzdy povinného, ak áno, či žiada exekúciu zastaviť. Zároveň oznámil povinnému, že vykonal dožiadanie na oprávneného za účelom zistenia skutočného stavu veci a možného zastavenia exekúcie.

Dňa 09.04.2014 bolo súdu doručené vyjadrenie oprávneného, v ktorom uviedol, že exekúciou vymáhané sumy boli uhradené v celej výške a exekučné konanie zaniklo vymožením pohľadávky.

Z úradného záznamu zo dňa 18.09.2014 vyplýva, že na základe telefonického rozhovoru s exekútorským úradom súdneho exekútora [REDAKOVANÉ] bolo zistené, že poverenie na vykonanie exekúcie nebolo vrátené, nakoľko nedošlo k vymoženiu trov exekúcie.

Uznesením č.k. Er/1998/2000-79 zo dňa 18.09.2014 súd exekúciu zastavil bez návrhu, pretože po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané...

Výzvou zo dna 22.09.2014 súd vyzval súdneho exekútora na uplatnenie a vyčíslenie trov exekúcie...

... Dňa 05.11.2014 doručil súdny exekútor súdu exekútorský spis a vyčíslenie trov exekúcie...

... Uznesením č.k. Er/1998/2000-99 zo dňa 17.09.2015 súd uložil povinnému povinnosť nahradiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie vo výške 20,34 eura...

Dňa 08.10.2015 podal povinný proti predmetnému uzneseniu odvolanie.

Dňa 24.11.2015 predložil súd odvolanie na rozhodnutie Krajskému súdu...

Uznesením č.k. 21CoE/292/2015-143 zo dňa 19.04.2016 krajský súd odvolanie povinného odmietol. Spis bol tunajšiemu súdu vrátený dňa 11.05.2016. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 27.5.2016.

Úpravou zo dňa 11.05.2016 súd doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom konania. Zároveň vyzval súdneho exekútora na vrátenie poverenia.

Súdny exekútor vrátil súdu poverenie dňa 18.05.2016.

Dňa 23.05.2016 súd opätovne doručoval uznesenie krajského súdu povinnému na novú adresu.

Dňa 15.06.2016 súd na žiadosť povinného vyzval súdneho exekútora na oznámenie čísla účtu, na ktoré mu má povinný poslať úhradu zostávajúcich trov exekúcie.

Dňa 24.06.2016 zaslal súd odpoveď súdneho exekútora povinnému.

Dňa 08.07.2016 bola vec ako právoplatne skončená daná do archívu tunajšieho súdu.»

6. Procesné úkony okresného súdu uvedené vo vyjadrení okresného súdu považoval ústavný súd za preukázané, pretože sa zhodujú s jeho zisteniami a vyplývajú zo súdneho spisu okresného súdu predloženého na nahliadnutie 5. októbra 2016.

7. Sťažovateľ k vyjadreniu okresného súdu nezaujal stanovisko.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k predmetu sťažnosti, v ktorých zotrvali na svojich názoroch, dospel k záveru, že má dostatok podkladov na meritórne rozhodnutie.

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec... prerokovala bez zbytočných prietáhov... a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a v primeranej lehote prejednaná...

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

12. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto

zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

13. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z Občianskeho súdneho poriadku, ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti vychádza zo zásad (čl. 17 a § 157 ods. 1) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP“), a to v zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prierahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“, resp. § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

14. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

14.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom exekučného konania bolo vymáhanie nároku oprávneného proti sťažovateľovi ako povinnému. V danom prípade ústavný súd nezistil, že by išlo o skutkovo a právne náročnú vec, na čo poukázal aj okresný súd vo svojom vyjadrení (pozri bod 5).

14.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil, že by sa sťažovateľ zákonne neprimeraným spôsobom podieľal na prierahoch v konaní. Avšak na druhej strane je potrebné uviesť, že exekučné konanie začalo pre nesplnenie povinností zo strany sťažovateľa zaplatiť príspevok na poistenie v nezamestnanosti vo výške 14 606 Sk.

14.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu. Pokiaľ ide o postup okresného súdu, ústavný súd zistil, že exekučné konanie proti sťažovateľovi sa začalo ešte v roku 2000 a okresný súd právoplatne rozhodol o zastavení exekúcie až v roku 2014. Sťažovateľ okresnému súdu oznámil v liste z 24. januára 2014 (č. 1. 38 a č. 1. 39), ktorým žiadal zastavenie exekučného konania, že jeho pohľadávky voči povinnému boli splácané zrážkami zo mzdy (do depozitu) jeho zamestnávateľom na základe príkazov inej súdnej exekútorke (č. 1. 40 a č. 1. 68 v spise), a takisto oprávnený oznámil okresnému súdu 9. apríla 2014, že zamestnávateľ sťažovateľa uhradil oprávnenému celú pohľadávku a tiež trovy exekučného konania (č. 1. 75). Okresný súd následne 18. septembra 2014 u súdneho exekútora zisťoval, prečo na základe uvedeného nebolo vrátené poverenie, a toho istého dňa exekúciu aj zastavil. O trovách exekúcie mal okresný súd rozhodnúť samostatným uznesením. Súdny exekútor si v podaní z 3. novembra 2014 uplatnil trovy exekúcie, pričom uviedol, že 13. februára 2014 mu bolo uhradených 90,70 €, ale zostáva uhradiť ešte 50,21 € (č. 1. 91). Okresný súd uznesením zo 17. septembra 2015 sťažovateľa zaviazal zaplatiť súdному exekútorovi trovy konania iba v sume 20,34 € (č. 1. 99). Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 25. septembra 2015. Podaním zo 7. októbra 2015 sťažovateľ žiadal okresný súd o zrušenie predmetného uznesenia okresného súdu, v dôsledku čoho bol spis (aj keď nebolo proti uzneseniu o trovách prípustné odvolanie podľa § 202 v spojení s § 58 ods. 6 Exekučného poriadku, pozn.) 24. novembra 2015 postúpený odvolaciemu súdu, ktorý jeho odvolanie uznesením z 19. apríla 2016 odmietol. Poverenie na vykonanie súdnej exekúcie bolo vrátené okresnému súdu 18. mája 2016 (č. 1. 178) na základe jeho žiadosti z 12. mája 2016.

Z uvedeného vyplýva, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu 25. apríla 2016 už okresný súd nemohol porušovať označené práva sťažovateľa, pretože o trovách exekúcie bolo rozhodnuté právoplatne ešte 25. septembra 2015, teda sťažnosť sťažovateľa, že dochádzalo postupom okresného súdu k zbytočným prietahom, nie je dôvodná (sťažovateľ sa tiež o obsahu tohto rozhodnutia dozvedel dňom jeho doručenia, t. j. 25. septembra 2015). Na tom nemení nič ani skutočnosť, že sťažovateľ neskôr podal „*odvolanie*“ proti rozhodnutiu o trovách exekučného konania, pretože odvolanie proti takému rozhodnutiu nie

je prípustné, ako to je už uvedené, a tiež to, že súdny exekútor vrátil okresnému súdu poverenie až po rozhodnutí odvolacieho súdu a podaní sťažnosti ústavnému súdu.

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 34/99, II. ÚS 32/00, III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 109/03) sa ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte trvalo. Ústavný súd konštatuje, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu, t. j. 25. apríla 2016 už tvrdené porušovanie označeného základného práva sťažovateľa okresným súdom netrvalo a konanie, v ktorom malo dochádzať k zbytočným priet'ahom, bolo skončené právoplatne skôr, ako sa sťažovateľ domáhal nápravy podaním sťažnosti ústavnému súdu.

16. Tento skutkový stav a najmä prihliadnutie na účel označeného základného práva, ktorého porušenie sa namieta (t. j. odstránenie stavu právnej neistoty), boli základom pre záver ústavného súdu, že sťažnosti sťažovateľa nevyhoveli.

17. Vzhľadom na uvedené nebolo preto potrebné rozhodovať o ďalších nárokoch sťažovateľa uplatnených v sťažnosti.

18. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 30. novembra 2016